

Kreditmarknadsbarometern publiceras kvartalsvis och sammanfattar utvecklingen av den finansiella ställningen, kreditkvalitén och kapitalsituationen i banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag.

Kreditmarknadsbarometern omfattar cirka tvåhundraåttio företag med finansiell verksamhet, uppdelade i ett antal kategorier.

KREDITMARKNADS BAROMETERN

Kvartal 2 • 2009

10 SEPTEMBER 2009

Låga räntor och utlåningstillväxt lyfter bostadsinstituten

Mot slutet av det andra kvartalet kom det fler tecken på en vändning i konjunkturen. Med stöd av bland annat låga räntor och positiv konjunkturstatistik har de finansiella marknaderna fortsatt att förbättras. Kreditpremier och likviditetspremier har sjunkit och det låga ränteläget har sänkt bankernas och bostadsinstitutens finansieringskostnader. Även låntagarna har mött låga räntor och hushållen har varit drivande i bankernas och bostadsinstitutens utlåningstillväxt.

Särskilt bostadsinstituten hade en positiv resultatutveckling. Ökad utlåning i kombination med bättre räntemarginaler lyfte räntenettet med 9 procent under andra kvartalet jämfört med första kvartalet. Även rörelseresultatet utvecklades positivt.

Utlåningstillväxten har mattats i flera av företagsgrupperna trots låga räntor. Den årliga utlåningstillväxten i storbankerna fortsatte att minska och var per halvårsskiftet 12,4 procent. Utlåningstillväxten är fortfarande på en hög nivå. Bostadsinstituten visar dock en stigande utlåningstillväxt och utlåningen ökade med närmare 18 procent på årsbasis.

Den underliggande intjäningen, resultat före kreditförluster, täcker för alla företagsgrupper än så länge de stigande kreditförlusterna, även om deras andel av intjäningen har ökat. I storbankerna ökade kreditförlusterna, från 15 procent av intjäningen under 2008, till 61 procent under första halvåret 2009.

Staffan Boström
Analytiker
Tfn 08 – 787 82 08
Mobil 070 – 360 82 08

Om kreditmarknadsbarometern

Kreditmarknadsbarometern baseras på den rapportering som finansiella företag under tillsyn är skyldiga att lämna till Finansinspektionen.

Kreditmarknadsbarometern är uppdelad i tre delar:

1. intjäning

– uppgifter om bl.a. resultat, avkastning, intäktskällor och marginaler

2. kreditrisk

– uppgifter om utlåning, osäkra lånefordringar, kreditförluster och överbelåning

3. kapital

– uppgifter om kapitaltäckningskvot

Definitioner och en sammanställning av populationen per rapportdagen återfinns sist i rapporten. Alla nyckeltal är storleksviktade (dvs. kvoter är mätta som företagens sammanlagda värde i täljare och nämnare). När inget annat anges visar diagram utvecklingen i årstakt, dvs. summan av de fyra senaste kvartalen för uppgifter från resultaträkningen och det senaste årets förändring för uppgifter från balansräkningen. Denna tolv månadersperiod benämns perioden i rapporten.

Barometern beskriver utvecklingen både för de fyra stora bankkoncernerna (som kallas "storbanker" i rapporten) och för övriga finansiella företag.

Valet mellan att visa information för koncerner respektive för enskilda juridiska personer medför ofta en komplikation när den svenska finansiella sektorn ska beskrivas. De stora bankkoncernerna består av en moderbank, som är ett svenskt bankaktiebolag, samt av dotterbolag i form av ett bostadsinstitut, samt i varierande grad svenska kreditmarknadsbolag, svenska värdepappersbolag, utländska dotterbanker eller filialer i utlandet. Även andra mindre koncerner finns på den svenska marknaden.

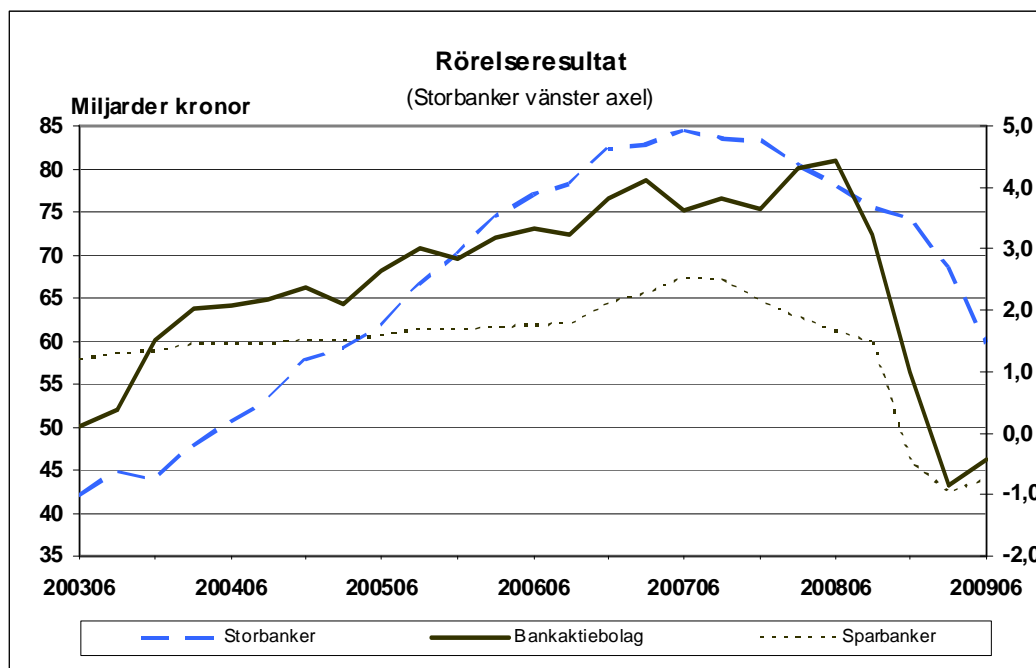
I kreditmarknadsbarometern har detta hanterats på följande sätt. När "storbanker" redovisas, visas hela koncernen, inklusive såväl svenska som utländska dotterföretag och filialer. När "banker" redovisas avses alla bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska filialer, dock utan de fyra storbankernas bankaktiebolag. Anledningen är att storbankerna annars skulle dominera gruppen. När "bostadsinstitut" redovisas ingår dock storbankernas bostadsinstitut, eftersom det är intressant att följa denna sektor som helhet, och att det finns så få bostadsinstitut utanför de fyra storbankerna. Även för "kreditmarknadsbolag" ingår storbankernas kreditmarknadsbolag, eftersom de här inte dominerar gruppen på samma sätt som för bankerna. Bostadsinstituten, som formellt är kreditmarknadsbolag, har dock exkluderats från denna grupp i framställningen.

Ett ytterligare problem med denna typ av framställning är att de grupper som redovisas förändras över tiden, exempelvis genom att nya företag kommer till eller försvinner, eller genom att företag ombildas från en företagskategori till en annan. Under senare år har exempelvis flera värdepappersbolag ombildats till banker och flera sparbanker ombildats till bankaktiebolag. En viktig förändring under inledningen av 2000-talet är den nya lagstiftningen för banker och kreditmarknadsbolag som började gälla vid halvårsskiftet 2004. Genom denna slapp ett antal kreditmarknadsbolag tillståndsplikt. Gruppen kreditmarknadsbolag redovisas från och med andra kvartalet 2009 exklusive bolag som ingår i någon av storbankskoncernerna. Kreditmarknadsbolag som finansierar särskilda sektorer och ej har utlåning till hushåll ingår inte heller i gruppen kreditmarknadsbolag.

Rapportering av balans- och resultaträkning lämnas enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2008:14 och uppgifter om Kapitaltäckning och stora exponeringar sker enligt FFFS 2008:13. All inrapporterad information om enskilda företag omfattas av sekretess.

Intjäning

Bild 1

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. Bankaktiebolagen redovisas utan de fyra storbankernas bankaktiebolag.

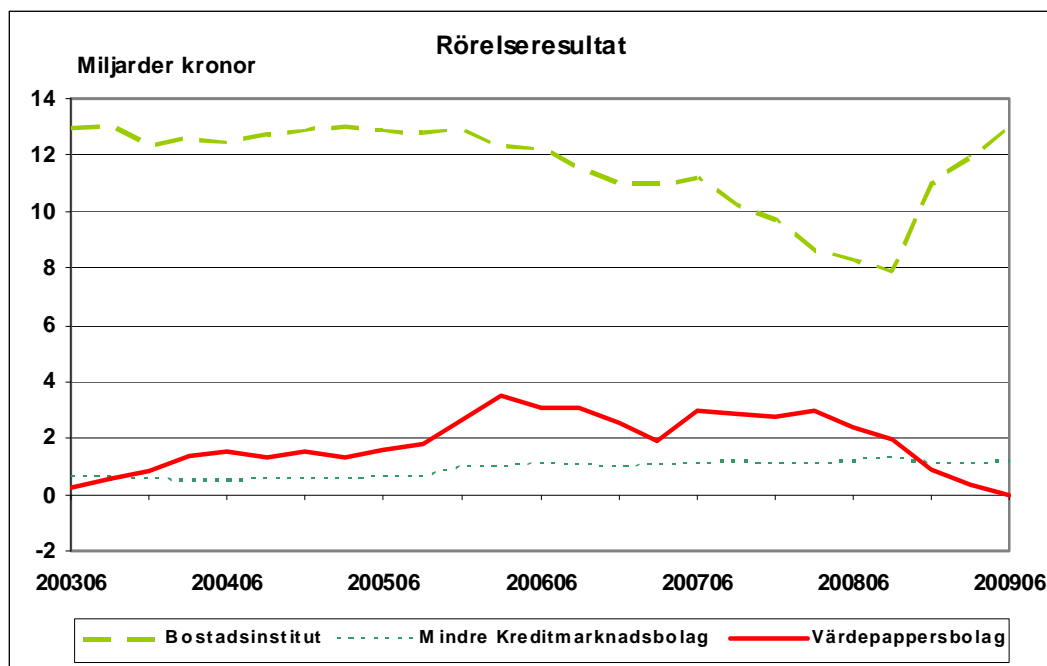
Rörelseresultatet för bankaktiebolagen och sparbankerna visar en viss återhämtning under den senaste 12-månadersperioden (juli 2008 – juni 2009) även om det fortfarande är negativt. Samtidigt fortsätter resultatfallet i storbankerna och resultatet uppgår till knappt 60 miljarder kronor för perioden.

Det löpande rörelseresultatet i storbankerna fortsätter att vara fallande. Resultatfallet inleddes för cirka två år sedan och har huvudsakligen drivits av stigande kreditförluster. Enbart under det första halvåret i år uppgår kredit-förlusterna till knappt 30 miljarder kronor. Det rullande 12-månadersresultatet har sedan mitten av 2007 fallit med 30 procent eller närmare 25 miljarder kronor.

Under första halvåret har räntenettet förbättrats något i bankaktiebolagen, provisionsnettot visar små positiva förändringar medan kreditförlusterna har fallit tillbaka något. Skillnaderna mellan bolagen i denna grupp är stora och någon generell trend för dem är svår att hitta.

Det förbättrade resultatet för sparbankerna stöds av ett stigande provisions-netto, lägre rörelsekostnader och minskade kreditförluster under det första halvåret. Som en av de största ägarna i Swedbank har kursuppgången i aktien gjort att närmare 400 miljoner kronor av den nedskrivning som gjordes under första kvartalet har återförts under det andra kvartalet.

Bild 2

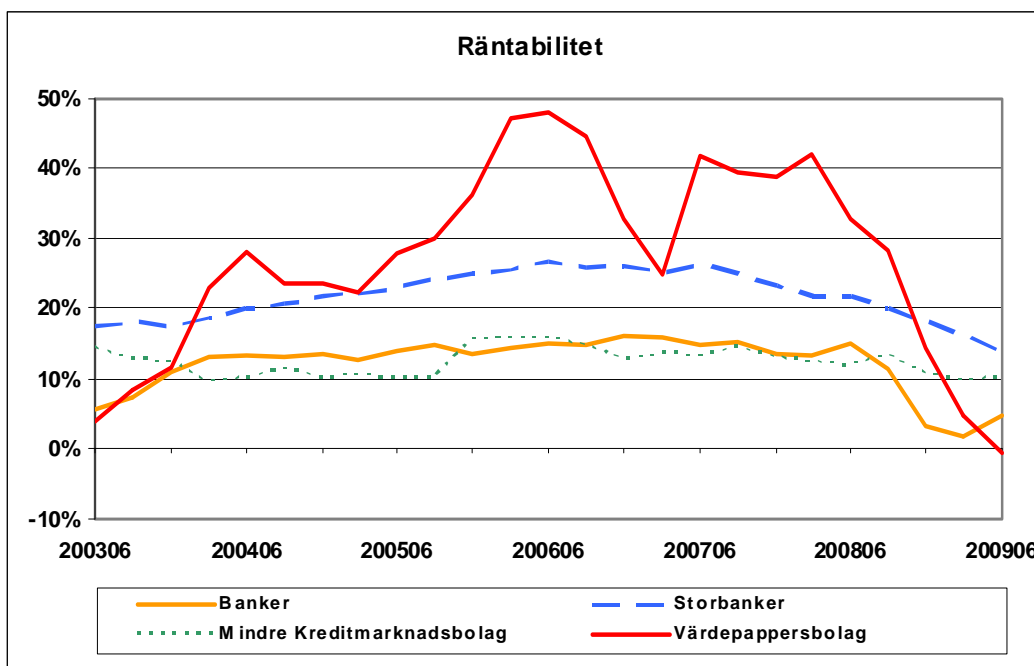

För bostadsinstituterna är resultatutvecklingen mycket positiv. Rörelseresultatet stiger ytterligare och uppgår under 12-månadersperioden till nästan 13 miljarder kronor. Den årliga utlåningstillväxten fortsätter att vara hög, 17,6 procent, och räntenettomarginalen har, enligt våra beräkningar, förbättrats ytterligare fyra punkter till 0,65 procent. Sammantaget innebär det att räntenettet visar en god tillväxt. För första gången sedan 2002 redovisar bostadsinstituterna kreditförluster. De uppgår till låga 53 miljoner kronor.

Rörelseresultatet för den nya gruppen mindre kreditmarknadsbolag är det mest stabila av samtliga grupper. De 34 bolag som ingår i denna grupp har under hela tidsperioden haft en svagt stigande resultattrend. Under den senaste 12-månadersperioden uppgick resultatet till 1,2 miljarder kronor. Kreditförlusterna har visserligen ökat betydligt, särskilt första halvåret i år, men intäkterna har stigit mer än kostnaderna och därmed har intjäningen ökat.

För värdepappersbolagen ligger rörelseresultatet på noll. Siffran avspeglar dock inte det faktum att resultatet har ökat både första och andra kvartalet i år. Utfallet beror helt och hållet på det dåliga resultatet, minus 550 miljoner kronor, som redovisades per andra halvåret 2008. Värdepappersbaserade provisionsintäkter har gynnats av den positiva marknadsutvecklingen, särskilt under årets andra kvartal. Per första halvåret i år steg provisionsnettot till 1,4 miljarder kronor eller 45 procent av periodens totala intäkter. Totalt redovisade gruppen värdepappersbolag ett positivt resultat på 517 miljoner kronor per första halvåret i år.

Bild 3

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartals resultat i relation till genomsnittet av ingående och utgående eget kapital för motsvarande period.

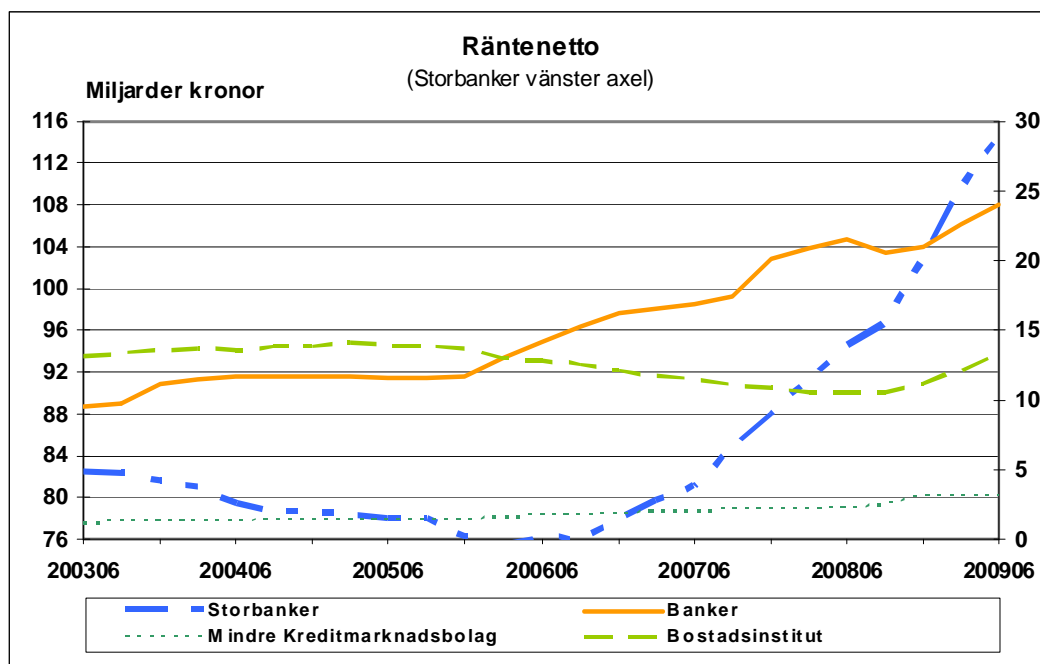
Räntabiliteten under den senaste perioden skiljer sig åt mellan grupperna. Några grupper, kreditmarknadsbolag och banker, visar en stigande räntabilitet medan den faller i storbankerna och värdepappersbolagen, där den senare gruppen nu är nere på en nollnivå.

För storbankerna innebar den senaste perioden ytterligare fall för avkastningen, nu med drygt 2,2 procentenheter. Den sjunkande avkastningen beror till största delen på ett lägre rörelseresultat (2,0 procentenheter) och mindre på att det egna kapitalet har ökat under perioden. Tre nyemissioner har under året ökat på kapitalet med knappt 60 miljarder kronor vilket har stärkt den buffert storbankerna har mot bland annat kommande kreditförluster. Det egna kapitalet uppgår, enligt våra beräkningar, vid halvårsskiftet till 485 miljarder kronor. Utöver detta tillkommer en nyemission under hösten på 15 miljarder kronor.

I bankgruppen, som innefattar både bankaktiebolag och sparbanker, är trenden sedan årsskiftet att ett flertal bolag redovisar en förbättrad räntabilitet.

Över en längre tid är det gruppen värdepappersbolag som står för de mest dramatiska förändringarna i avkastningen. Dessa bolag är mycket marknadsberoende och lönsamheten visar stora likheter med utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Bild 4

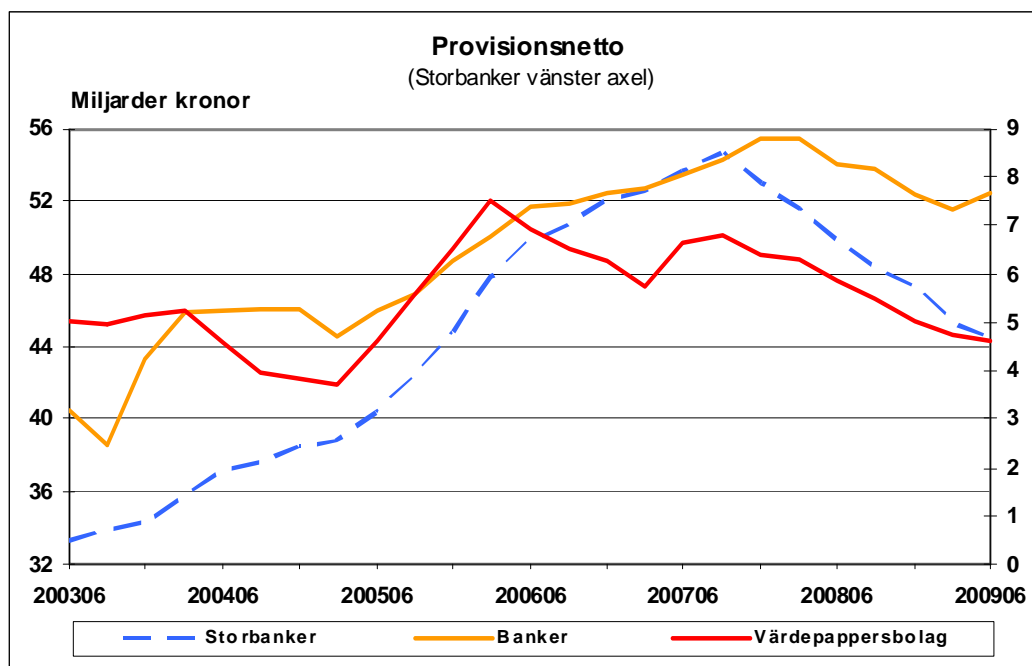
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingnettot.

Den enskilt största intäktsposten, räntenettet, visar på en stabilt positiv utveckling. Räntenettet ökar i samtliga grupper med stöd av fortsatt utlåningstillväxt under perioden. Alla grupper har också, mer eller mindre, kunnat öka räntenettomarginalen, det vill säga kunnat ta lite mer betalt per utlånad krona i förhållande till hur den har finansierats.

Räntenettet i storbankerna har ökat ytterligare fem miljarder kronor under den senaste 12-månadersperioden och uppgår nu till 115 miljarder. Samtidigt ökade också räntenettomarginalen med 3 punkter, till 1,28 procent. Marginalen har stigit under fyra perioder i rad. Under det andra kvartalet har utlåningen, mätt i kronor, minskat i tre av fyra storbanker. Minskningen var 0,2 procent och drog ned den årliga utlåningstillväxten till 12,4 procent. En lägre utlåning har också minskat finansieringsbehovet under andra kvartalet. Såväl lån från Riksbanken som inlåning från allmänheten har minskat.

Bostadsinstitutens räntenetto stiger med drygt 10 procent till över 13 miljarder kronor under den senaste 12-månadersperioden. Gruppen visar en utlånings-tillväxt på 17,6 procent vilket är högre än i någon annan grupp av bolag. Under perioden har räntenettomarginalen ytterligare förbättrats något. Utlåningen uppgår till 1 933 miljarder kronor, varav 1 097 miljarder mot svenska hushåll. Det innebär en årlig utlåningstillväxt mot svenska hushåll på 12,7 procent vilket är något högre än under föregående period.

Bild 5

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

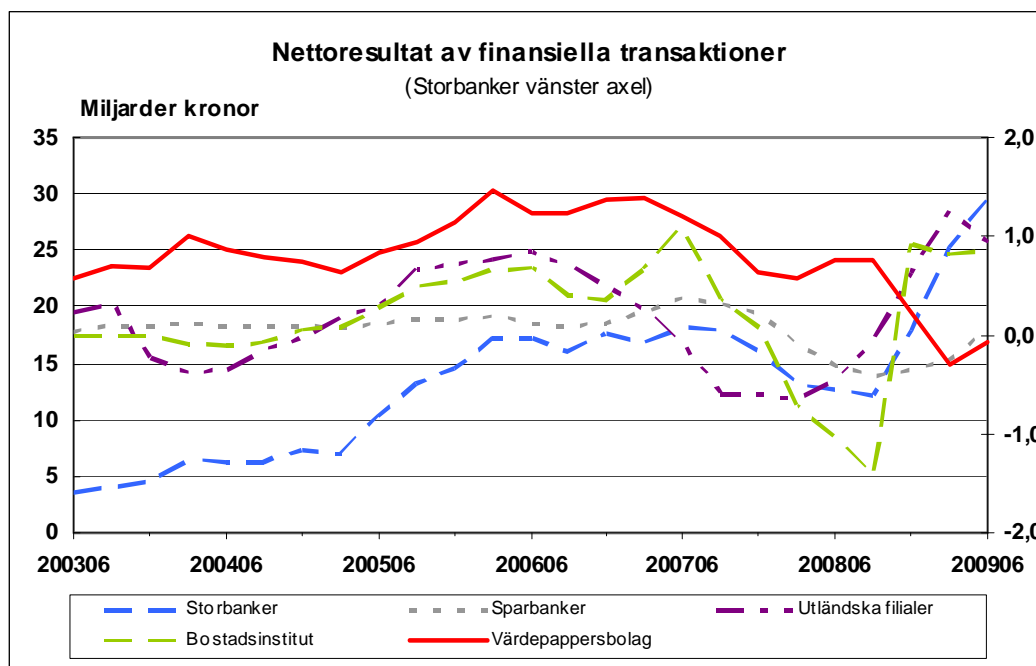
En mer positiv marknadsutveckling börjar synas i det redovisade provisionsnettot. Fallet för provisionsnettot minskade för storbankerna och värdepappersbolagen under den senaste 12-månadersperioden och för bankgruppen förbättrades till och med denna post.

Provisionsnettot i storbankerna sjönk enbart med 0,7 miljarder kronor under den senaste 12-månadersperioden jämför med perioden innan. Totalt uppgår provisionsnettot till 21,7 miljarder kronor under det första halvåret i år. I takt med att bland annat börskurserna stiger ökar de värdepappersbaserade provisionerna (fond- och kapitalförvaltningsintäkter). Enbart under det andra kvartalet steg andelen värdepappersbaserade provisioner från 41 till 43 procent av det totala provisionsnettot. Betalningsförmedlingsprovisioner är stabila och utgör närmare 30 procent av det totala provisionsnettot.

Bankgruppen har ett provisionsnetto som ökat till nästan 8 miljarder kronor under perioden. Vid halvårsskiftet var andelen värdepappersprovisioner drygt 32 procent och gruppen innehåller flera stora nätmäklare och ”värdepappers-banker” där andelen värdepappersprovisioner är hög.

De värdepappersbaserade provisionsintäkterna är den största intäktsposten i värdepappersbolagen och utgör cirka 45 procent av totala intäkter. Värdepappersprovisioner uppgick under andra halvåret 2008 till 890 miljoner kronor och första halvåret i år till närmare 1,5 miljarder kronor. Det är 60 procent av de värdepappersprovisioner som redovisades under hela 2008. När effekterna av det svaga 2008 försvinner kommer detta bli tydlig även i diagrammet.

Bild 6

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

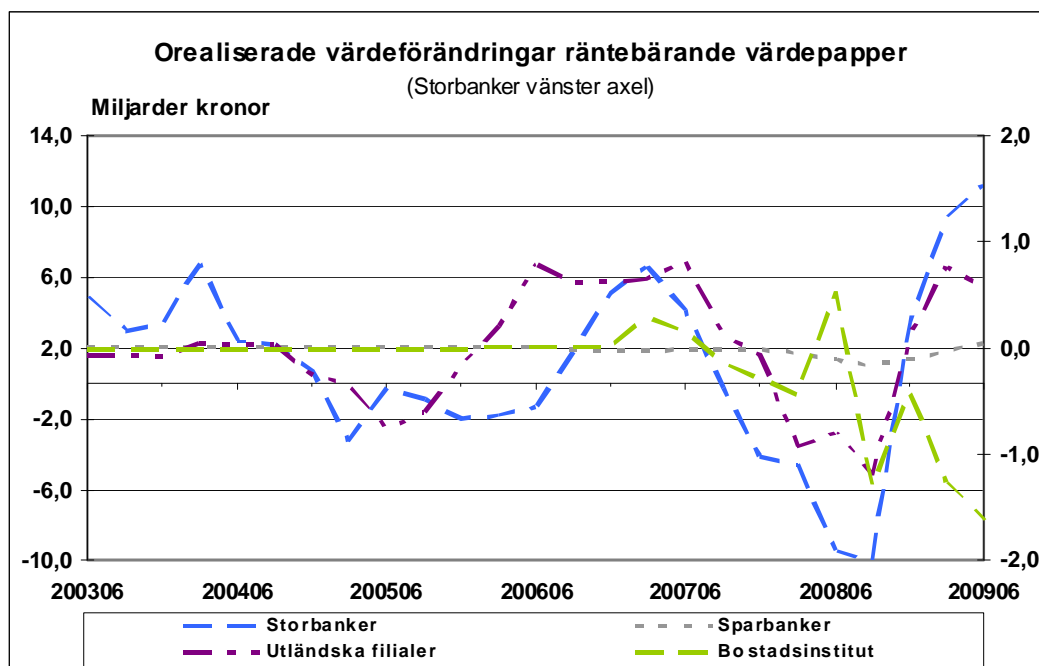
Under sommaren har det kommit ett antal tecken som tyder på en ljusning både i den svenska ekonomin och utanför landet. Stigande konjunkturbarometer, inköpsindex som indikerar ökande aktivitet och BNP där tillväxtminskningen har avtagit är några exempel. Stockholmsbörsen har haft en positiv utveckling samtidigt som den svenska kronan har stärkts mot både dollarn och euron. Under sommaren har både långa och korta marknadsräntor kommit ned ytterligare. Riksbankens räntesänkning samt de möjligheter som banker gavs att låna till en fast låg ränta, under ett år, har bidragit till fortsatt låga räntor.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner i storbankerna fortsätter att öka och uppgår under den senaste 12-månadersperioden till 30 miljarder kronor, vilket är en ökning med 5 miljarder kronor från perioden innan. Ungefär halva resultatposten går att hänföra till värdeförändringar på räntebärande värdepapper men även till valutakursförändringar. Under första halvåret redovisades ett nettoresultat av finansiella transaktioner på drygt 18 miljarder kronor vilket är mer än för hela 2008. Värdeförändringar på aktier uppgick till 2,3 miljarder kronor för halvåret medan värdeförändringar på räntebärande värdepapper redovisades till 13,4 miljarder.

Ingen annan bolagsgrupp har ett nettoresultat av finansiella transaktioner som överstiger 1 miljard kronor under den senaste 12-månadersperioden.

Bild 7

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. Orealiserade värdeförändringar på räntebärande värdepapper ingår som en del i nettoresultatet av finansiella transaktioner, bild 6.

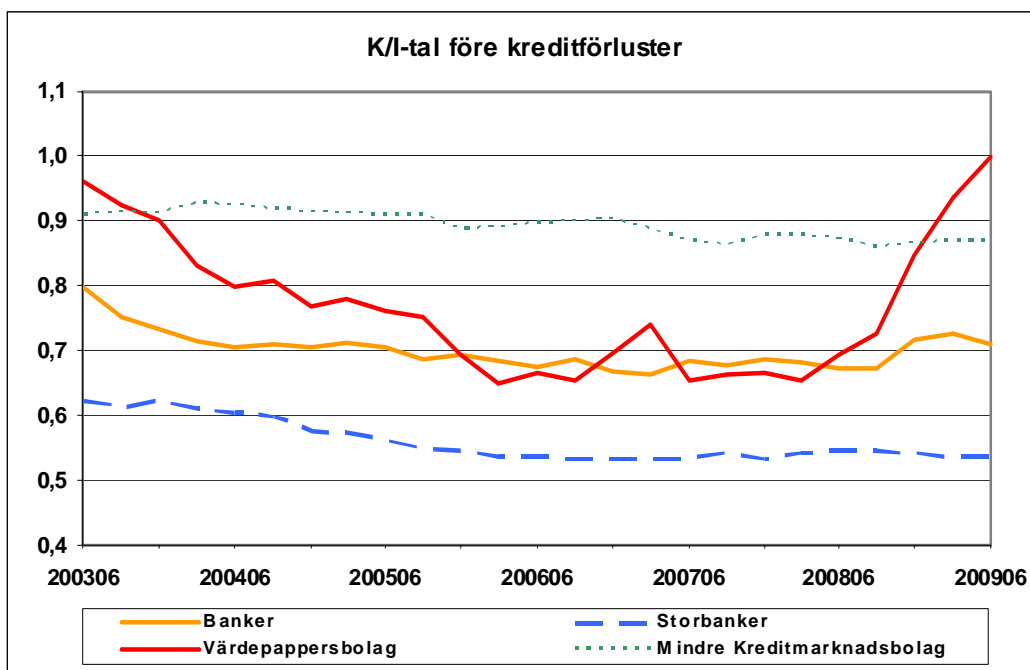
Orealiserade värdeförändringar kan redovisas direkt mot resultatet eller som en värdeförändring över skuldsidan i balansräkningen beroende på hur man klassificerat det räntebärande värdepappret. Denna bild avser värdering mot resultatet.

För den senaste perioden är utvecklingen mer blandad än tidigare. Storbankerna och de utländska bankfilialerna redovisar positiva värdeförändringar som också fortsätter att öka. I bostadsinstituterna är effekten något mer negativ.

Samtliga storbanker har minskat sina portföljer med obligationer och andra räntebärande värdepapper under årets andra kvartal. Totalt minskade volymen med 12 procent till 816 miljarder kronor. Under andra kvartalet isolerat var de orealiserade värdeförändringarna minus 3,6 miljarder kronor men för den rullande 12-månadersperioden var de drygt 11 miljarder.

Bostadsinstitutens innehav av obligationer och andra räntebärande värdepapper uppgår till närmare 34 miljarder kronor vilket är en betydligt lägre andel av tillgångarna än i storbankerna. Volymen har varit relativt oförändrad de senaste perioderna medan värderingseffekterna varierat. Per den senaste 12-månaders-perioden uppgick de orealiserade värdeförändringarna till minus 1,6 miljarder kronor. En större negativ förändring under det första kvartalet följdes upp av en positiv effekt på närmare 0,5 miljarder kronor under det andra kvartalet.

Bild 8

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartals kostnader och intäkter. Kostnaderna i relation till intäkterna utgör det s.k. K/I-talet.

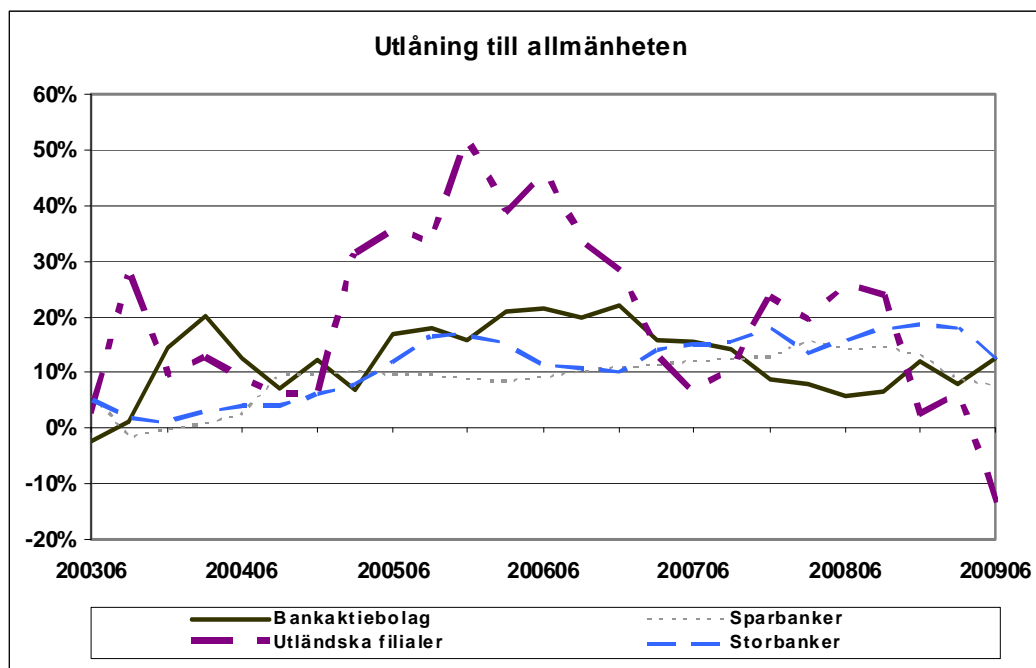
För värdepappersbolagen resulterar det försämrade årsresultatet också i att K/I-talet fortsätter att stiga. Förändringarna är även denna period små i de andra företagsgrupperna. Att K/I-talet fortsätter att vara oförändrat beror till stor del på att det inte påverkas av kreditförluster.

K/I-talet i storbankerna är oförändrat på 0,53. Både räntenettet samt totala intäkter ökade med fem procent under den senaste 12-månadersperioden. Kostnaderna ökade också med fem procent vilket innebär att intjäningen i kronor (resultat före kreditförluster) fortsätter att stiga. Under första halvåret 2009 har intjäningen i storbankerna legat på 24 miljarder kronor per kvartal. Intjäningen under, det resultatmässiga rekordåret 2007, uppgick till i genomsnitt 19,5 miljarder kronor per kvartal. Kreditförlusterna har, som jämförelse, i år uppgått till 14 miljarder kronor under första kvartalet och 16 miljarder under senaste kvartalet och täcks än så länge med god marginal av den underliggande intjäningen även om marginalen har minskat.

Under den senaste 12-månadersperioden var intäkter och kostnader lika stora för gruppen värdepappersbolag. Det är huvudsakligen den svaga utvecklingen under det andra halvåret 2008 som höjer K/I-talet. Innevarande år har startat betydligt starkare med ett K/I-talet som under per första halvåret uppgick till 0,84. Antalet bolag som visar ett negativt rörelseresultat har också minskat kraftigt under första halvåret.

Kreditrisk

Bild 9

Här visas den årliga förändringstakten i utlåningsvolymen. Liksom i bild 12 respektive 14 visas en finare uppdelning av gruppen banker.

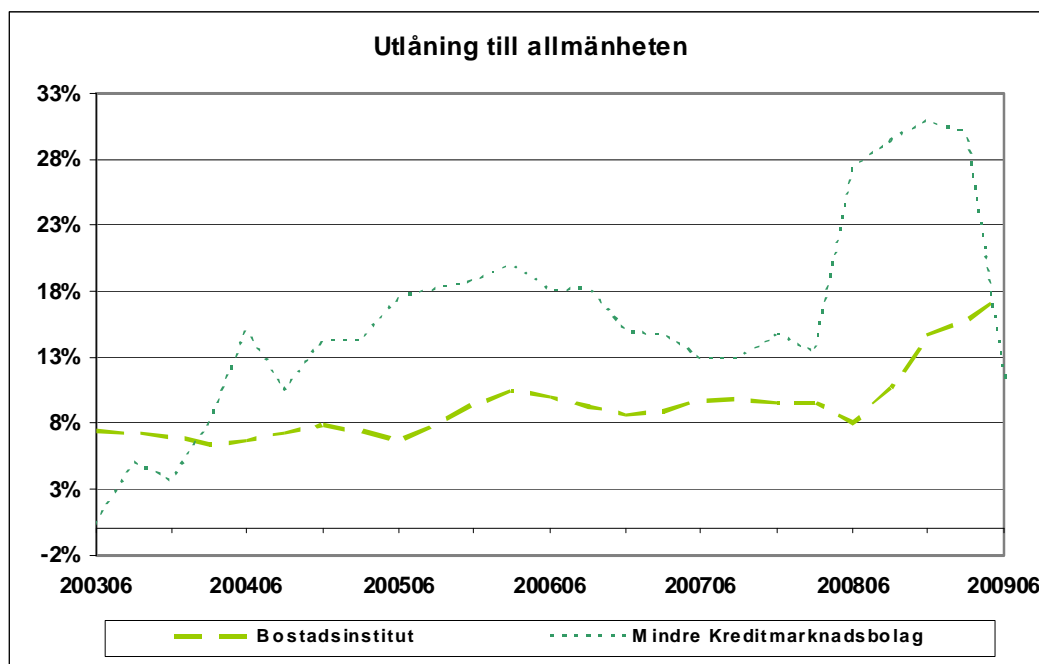
Utlåningen dämpas i alla grupper, förutom i bankaktiebolagen där den årliga utlåningstillväxten nu överstiger 12 procent. Den stora nedgången i de utländska bankfilialerna förklaras med preliminärt rapporterade uppgifter för några större filialer och kan komma att revideras.

Utlåningsökningen i storbankerna, mätt i svenska kronor, minskade med fem procentenheter till 12,4 procent under den senaste 12-månadersperioden och utlåningen uppgår vid halvårsskiftet till 7 017 miljarder kronor. Utlåningen dämpades ungefär lika mycket i alla storbanker. Under andra kvartalet isolerat minskade utlåningen för första gången sedan 2004. Minskningen är dock liten, 11 miljarder kronor, och utvecklingen skiljer sig från de andra företags-grupperna där utlåningen fortfarande ökar.

I sparbankerna dämpas också utlåningstillväxten till den lägsta nivån sedan 2004, och uppgår nu till 7,6 procent. Som en effekt av att marginalen också försämrades så minskade räntenettet i sparbankerna med närmare 10 procent, under det andra kvartalet jämfört med kvartalet innan.

En hög utlåningstillväxt hos några av de större nätmäklarna drar upp utlåningstillväxten i gruppen bankaktiebolag. På en uppåtgående marknad brukar belåningen öka vilket också bekräftas av utlåningssiffrorna för 2009, se även bild 16.

Bild 10

Här visas den årliga förändringstakten i utlåningsvolymen. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

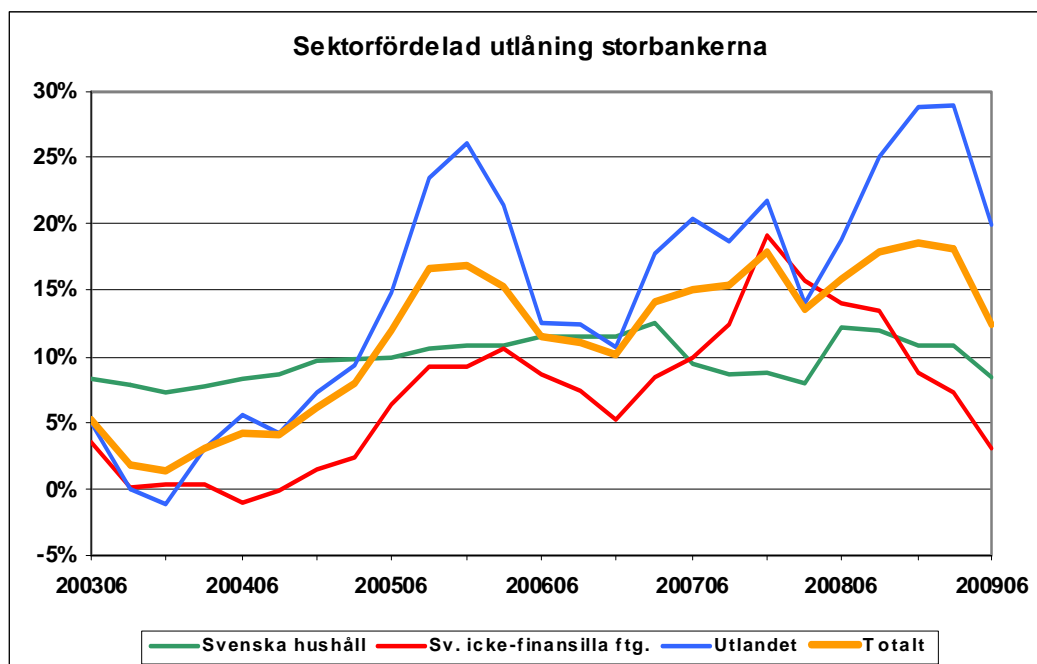
I bostadsinstituterna fortsätter utlåningstillväxten att öka och har så gjort under de fyra senaste perioderna. Vid halvårsskiftet var utlåningsökningen 17,6 procent och stöds av de mycket låga räntorna. Den årliga utlåningstillväxten för bostadsinstitut mot svenska hushåll är något lägre och uppgår till 12,75 procent. Total utlåning i bostadsinstituterna uppgår till 1 933 miljarder kronor.

I de mindre kreditmarknadsbolagen är utvecklingen omvänd. Från att under ett antal perioder ha visat en allt högre utlåningstillväxt på mycket höga nivåer så föll tillväxten från 30 till 11 procent under den senaste 12-månadersperioden. Det finns ett antal förklaringar till detta. Volymmässigt är detta en av de minsta grupperna och därför blir de procentuella förändringarna ofta stora. Några bolag tillkom under andra kvartalet 2008 vilket innebar en stor utlåningsökning. Effekten av detta blir att den årliga förändringen mäts från kvartal två förra året (då utlåningen ökade kraftigt) till kvartal två i år och då blir lägre.

Utlåningen, inklusive leasingobjekt, uppgår vid halvårsskiftet till 80 miljarder kronor vilket är något lägre än vid utgången av kvartalet innan. Flertalet bolag visar en lägre utlåningstillväxt, särskilt bolagen med en stor del fordonsfinansiering.

Hushållsutlåningen ökar fortfarande mer än snittet för gruppen, över 14 procent den senaste 12-månadersperioden. Tack vare höga inlåningsräntor ökar inlåningen från svenska hushåll kraftigt i denna grupp. På ett år har hushållens placeringar hos dessa företag ökat från 4,3 till 10,7 miljarder kronor.

Bild 11

Här visas den årliga förändringstakten för sektorfördelad utlåning i storbankerna.

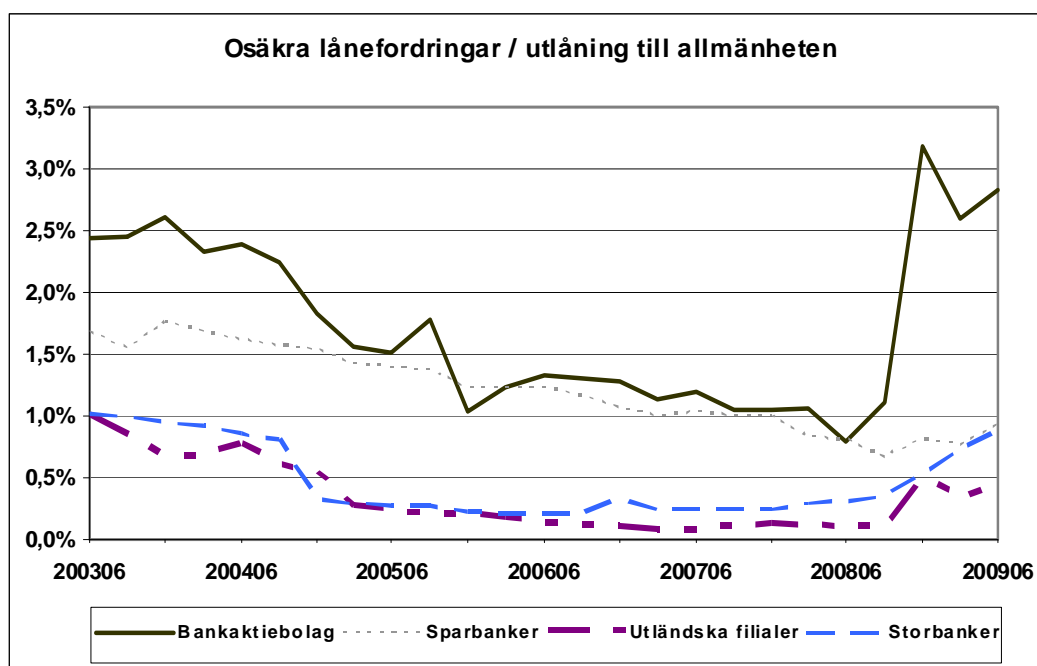
Från och med denna barometer visar vi förändringstakten för storbankernas utlåning fördelad på sektorerna svenska hushåll, svenska icke-finansiella företag samt deras utländska utlåning. Även förändringen av den totala utlåningen visas, vilket är samma som presenteras för storbankerna i bild 9.

Närmare 56 procent av utlåningen per årsskiftet var mot utlandet. Den utländska utlåningen ökade med 20 procent under den senaste 12-månadersperioden vilket är nästan 10 procentenheter lägre än föregående period. Valutaeffekter i kombination med en minskad utlåning i Baltikum är två förklaringar. Utlåningen i Baltikum minskade det andra kvartalet med drygt 40 miljarder kronor och uppgår nu till 11,2 procent (439 miljarder kronor) av storbankernas utländska utlåning.

Företagsutlåningen i Sverige fortsätter att minska. Under det andra kvartalet i år minskade denna utlåning med 2 procent eller 28 miljarder kronor. En tänkbar anledning kan vara att det börjar bli lättare att hitta marknads-finansiering och att företagen därmed kan minska sin upplåning i bankerna. Nästan 19 procent av utlåningen var per halvårsskiftet mot svenska företag.

Utlåningen mot svenska hushåll ökar fortfarande även om takten minskade något under den senaste perioden. Den årliga utlåningstillväxten ligger nu på drygt 8 procent. Utlåningen mot svenska hushåll är den mest stabila. Utlåningstillväxten de senaste sex åren har varierat mellan 7 och 12 procent. Totalt uppgår storbankernas utlåning mot svenska hushåll till 1 265 miljarder kronor vilket motsvarar 18 procent av utlånad volym.

Bild 12

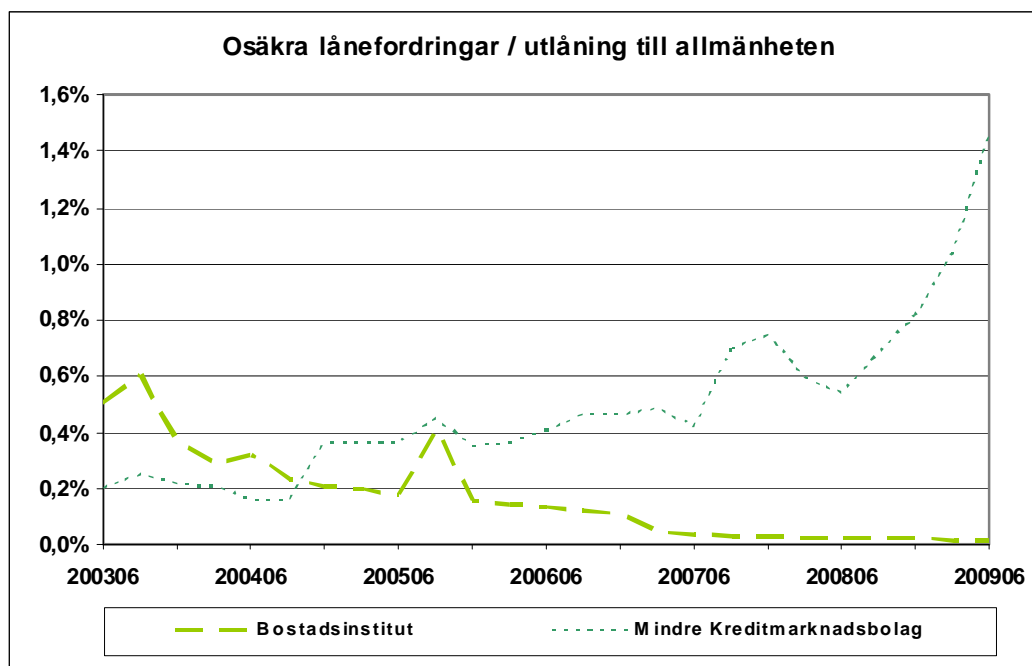
Diagrammet visar specifika lånefordringar som institutet bedömer som osäkra dvs. där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den reservering som bedömts vara nödvändig. Beloppet visas i relation till utlåningen. Bankaktiebolagen redovisas utan de fyra storbankernas bankaktiebolag.

Under det senaste kvartalet steg de osäkra lånefordringarna i samtliga bolagsgrupper. Den totala volymen osäkra fordringar uppgår i dessa grupper tillsammans till närmare 70 miljarder kronor varav 61 miljarder i storbankerna. Den kraftiga ökningen är en effekt av eftersläpning i försämrad kreditkvalitet till följd av konjunktur nedgången. Både stor- och sparbanker närmar sig en andel osäkra fordringar på en procent av utlåningen medan bankaktiebolagen ligger klart högre.

Andelen osäkra fordringar i storbankerna har stigit varje kvartal sedan slutet av 2007. Under andra kvartalet var ökningen 19 procent eller 9,5 miljarder kronor. Detta är dock en betydligt mindre ökning än de 45 procent som de osäkra fordringarna ökade med under årets första kvartal. I en av storbankerna minskade till och med volymen osäkra fordringar under andra kvartalet. Ett troligt samband är att mer kreditförluster konstaterats (ej längre klassats som osäkra) vilket gjort att volym osäkra fordringar sjunker.

I gruppen bankaktiebolag uppgår de osäkra fordringarna till 2,8 procent av utlåningen. Fem banker, varav en värdepappersbank och fyra nischbanker står för över 90 procent av de osäkra fordringarna i denna grupp. De fem bankerna har tillsammans en utlåning på 51 miljarder kronor vilket motsvarar knappt 25 procent av den totala utlåningen för gruppen.

Bild 13

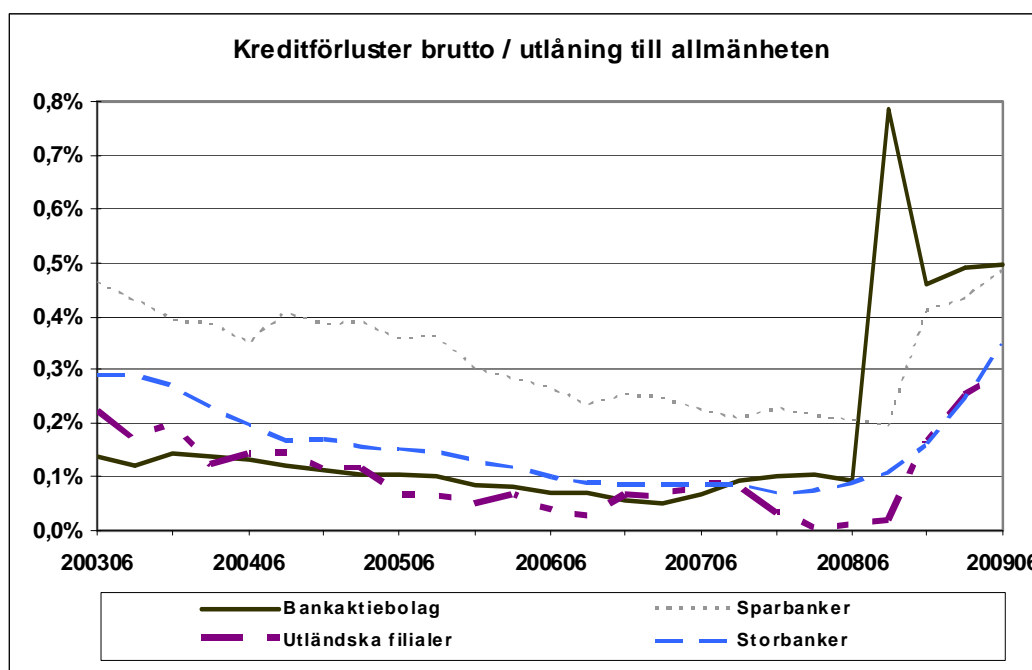
För kreditmarknadsbolagen visas de osäkra lånefordringarna i relation till utlåningen som för gruppen inkluderar leasingobjekt.

I de mindre kreditmarknadsbolagen ökar de osäkra lånefordringarna ytterligare under det andra kvartalet medan förändringarna är små för bostadsinstitutet.

De osäkra fordringarna i bostadsinstitutet ökade med 15 miljoner kronor under det andra kvartalet samtidigt som utlåningen steg med 63 miljarder. Enligt statistik från SCB har utlåningsräntorna till hushåll sjunkit varje månad sedan oktober 2008 men steg något. Omkring 70 procent av alla nya lån tas med rörlig ränta. Någon motsvarande siffra finns inte för befintliga lån som omsätts men då ungefär 50 procent av nyutlåningen de senaste tio åren skett till rörlig ränta innebär vårens fortsatta räntenedgång att hushållens räntekostnader för sina bolån har sjunkit kraftigt. En marginell andel (0,016 procent) av utlåningen rapporteras som osäker.

Volymen osäkra fordringar ökade med närmare 250 miljoner kronor i de mindre kreditmarknadsbolagen under det andra kvartalet i år. Av de drygt 30 bolagen i denna grupp är det närmare 20 som inte redovisar några osäkra fordringar. I den grupp av bolag som inte redovisar några osäkra lånefordringar finns bolag med en sammanlagd utlåning mot allmänheten som överstiger 23 miljarder kronor. Här finns bland annat ett antal bolag som erbjuder blanco- och konsumtionskrediter där det inte är rimligt att inte en enda fordran är osäker. Uppgiften kommer att följas upp under hösten. För enbart de bolag som redovisar osäkra fordringar är andelen 5,1 procent av utlåningen.

Bild 14

Kreditförluster brutto visar nya kostnader för kreditförluster som rullande summering av fyra kvartal relaterat till genomsnittlig utlåningsvolym. Kreditförlusternas påverkan på resultatet styrs också av återvinningarnas storlek. Om avdrag för dessa görs får man kreditförluster netto. Bruttosiffran visar dock tydligare trenden för vart kreditförlusterna är på väg.

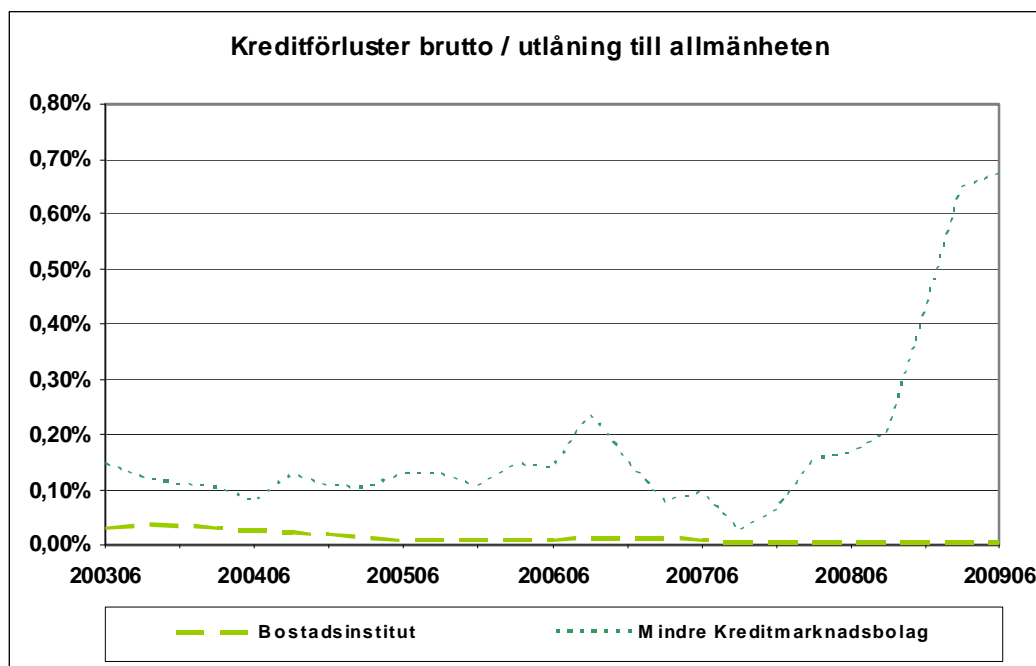
Under den senaste 12-månadersperioden steg kostnaderna avseende reserveringar för nya kreditförluster i samtliga företagsgrupper. Uppgången är tydlig i storbankerna och sparbankerna medan förändringarna är mindre i bankaktiebolagen och i de utländska bankfilialerna.

I storbankerna ökade kreditförluster brutto 0,10 procent för andra löpande perioden i rad. Förlusterna ökade från 16,0 till 22,9 miljarder kronor vilket motsvarar en förlustnivå på 0,35 procent. Nettokostnaden för kreditförluster steg även den under andra kvartalet och uppgår hittills i år till 29,8 miljarder kronor vilket på årsbasis motsvarar 0,86 procent av utlåningen. Kreditförlust-nivån i Baltikum har, enligt FI:s beräkningar, stigit till 5,85 procent av utlånad volym. Det innebär att 43 procent av storbankernas kreditförluster netto, första halvåret, kommer från den baltiska verksamheten vilket är högre än för ett år sedan men något lägre än under första kvartalet. Även under andra kvartalet har man gjort stora gruppvisa reserveringar, 4,8 miljarder kronor.

I sparbankerna är nu andelen kreditförluster den högsta under hela mätperioden ovan. Enbart under andra kvartalet i år var de nya förlusterna dubbelt så höga som under första kvartalet. Ökningen är väl spridd bland sparbankerna och per första halvåret redovisar ingen sparbank bruttoförluster som överstiger 0,8 procent av utlåningen.

Bild 15

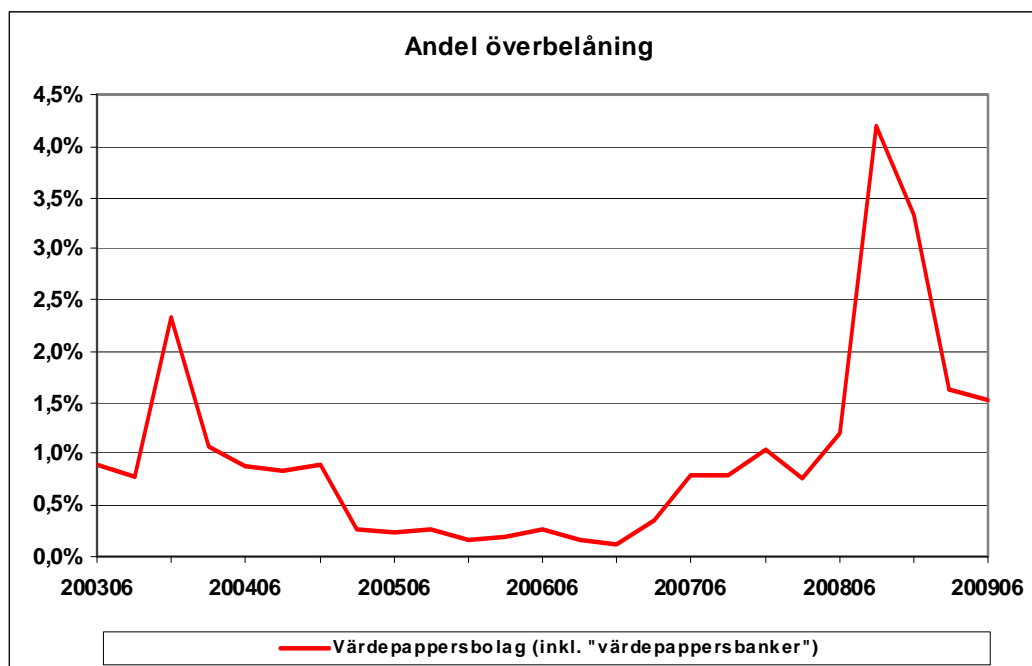

Bruttoförlusterna i bostadsinstitut och kreditmarknadsbolag följer utvecklingen av osäkra lånefordringar väl, det vill säga högre i kreditmarknadsbolagen och mycket små förändringar i bostadsinstitutet.

Nya reserveringar för kreditförluster i bostadsinstitutet uppgår den senaste 12-månadersperioden till 72 miljoner kronor och har ökat från 65 miljoner perioden före. Nettoförlusterna i gruppen har också ökat mellan de två perioderna. Efter de två första kvartalen i år uppgår nettoförlusterna till 0,006 procent per årsbasis vilket naturligtvis är en marginell kreditförlustnivå. Enbart två av bolagen redovisar nettoförluster medan de övriga även denna period har mer återvinningar än nya förluster.

I kreditmarknadsbolagen uppgår bruttoförlusterna till närmare 490 miljoner kronor under den senaste 12-månadersperioden. Det är en ökning med drygt 5 procent sedan perioden innan. Bruttoförlusterna överstiger redan efter halva året med god marginal de knappt 300 miljoner kronor som redovisades för helåret 2008. Kreditförluster netto, det vill säga, inklusive konstaterade förluster, återvinningar och återföringar uppgick under 12-månadersperioden till 800 miljoner kronor varav 460 miljoner hittills i år. Nästan hälften av bolagen redovisar en kreditförlustnivå netto som på årsbasis överstiger 1 procent av utlåningen men det finns också några bolag som netto redovisar återvinningar från kreditförluster.

Bild 16

Andelen överbelåning visar den andel av utlåningen till allmänheten avseende värdepappershandel som överstiger gällande belåningsvärden. Siffrorna inkluderar värdepappersbankerna som är banker vilka tillhandahåller i huvudsak värdepappersrelaterade tjänster.

Stockholmsbörsen utvecklades starkt under det andra kvartalet. Under april månad steg index med närmare 19 procent vilket gjorde börs månaden till den bästa på över 20 år. Den positiva utvecklingen har med stöd av allt mer positiv konjunkturstatistik fortsatt även under inledningen av det tredje kvartalet. Den genomsnittliga omsättningen per dag har dock inte stigit i samma omfattning och var under andra kvartalet drygt tre miljarder kronor lägre än den genomsnittliga dagsomsättningen för 2008.

Utlåningen har minskat varje kvartal sedan tredje kvartalet 2007 och trots den positiva börsutvecklingen fortsatte utlåningen att minska även under det andra kvartalet. Minskningen den senaste perioden var dock bara 0,5 procent och under det tredje kvartalet har det kommit signaler om att utlåningen åter ökar. Vid utgången av perioden uppgick utlåningen till 17,7 miljarder kronor. Den utlåning som överstiger belåningsvärdet minskade under andra kvartalet till 272 miljoner kronor vilket motsvarar en andel på 1,54 procent.

Hos de två stora nätmäklarna, Nordnet och Avanza, syns redan en stigande utlåning. Med förväntningar om stigande börskurser har utlåningen sedan årsskiftet ökat med nästan 50 procent till 5 miljarder kronor. Stockholmsbörsen steg under samma period med 20 procent. Andelen överbelåning, i dessa två bolag, har sedan årsskiftet minskat från 2,3 till 0,8 procent.

Kapital

Bild 17

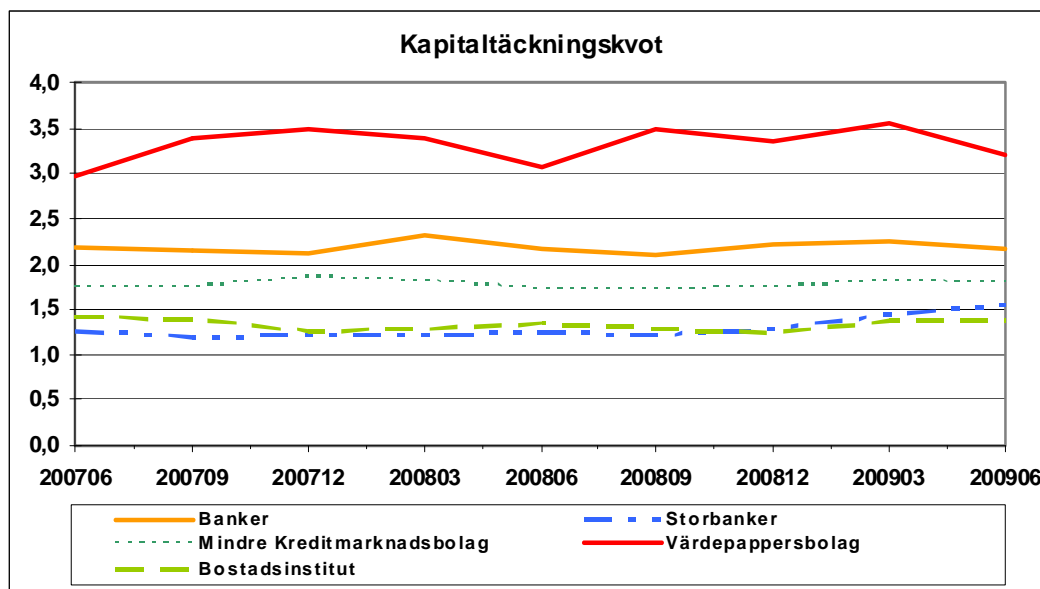
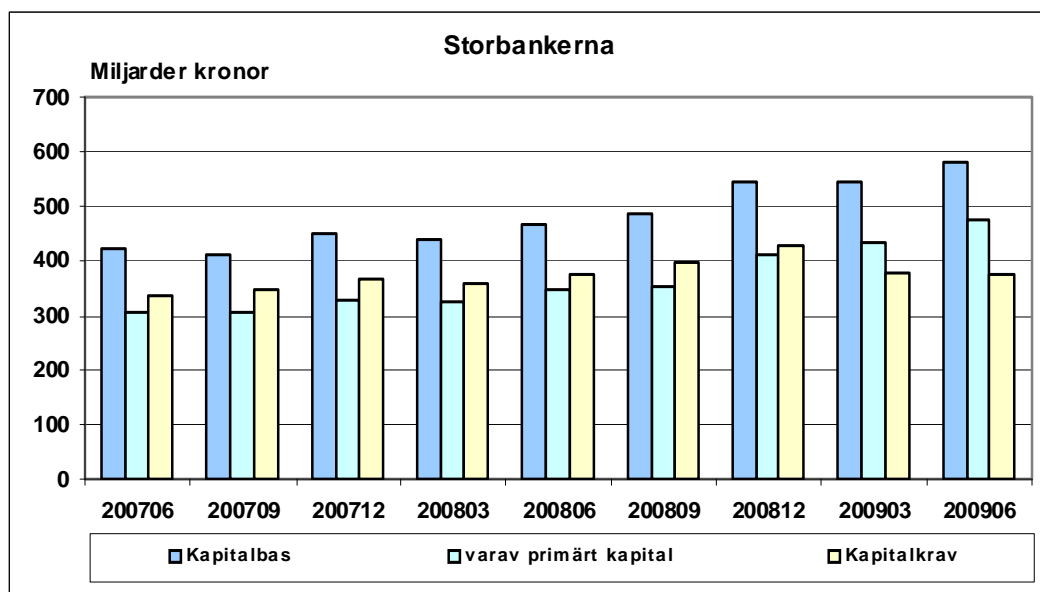

Bild 18

Storbankerna är den enda grupp där kapitaltäckningskvoten stigit under det andra kvartalet. Under våren genomförda nyemissioner på omkring 60 miljarder kronor har inneburit att kapitalbasen i storbankerna nu uppgår till drygt 580 miljarder. I kombination med något sjunkande kapitalkrav stiger kapitaltäckningskvoten till 1,54.

Kapitaltäckningskvoten i värdepappersbolagen påverkas av tidigare felrapporteringar och förändringar i population. Kvoten ligger mer än en procentenhet högre än i de andra grupperna.

Definitioner

I rapporten gäller följande definitioner för de nyckeltal, värden och vissa begrepp som presenteras i olika diagram och tabeller.

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag

Rörelseresultat: verksamhetens resultat före extraordinära intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner och skatt

Avkastning på eget kapital: rörelseresultatet i förhållande till periodens genomsnittliga beskattade egna kapital

Räntenetto: ränteintäkter minus räntekostnader, för vissa grupper inkluderas också leasingintäkter minus avskrivningar på leasingobjekt

Provisionsnetto: intäkter för lämnade tjänster minus kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta

K/I-tal före kreditförluster: summa kostnader före kreditförluster dividerat med summa intäkter

Utlåning till allmänheten: allt som inte definieras som utlåning till kreditinstitut är mot allmänheten. Med kreditinstitut avses följande av SCB:s sektorkoder: 211, 212, 213, 214, 215, 217, 221 och 223. För vissa grupper inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Osäkra lånefordringar: en specifik fordran där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Totalbeloppet för denna fordran redovisas exklusive den reservering som bedömts vara nödvändig.

Kreditförluster, brutto: periodens reserveringar för sannolika kreditförluster, avser specifika (individuella) reserveringar.

Räntenettomarginal: räntenetto dividerat med räntebärande tillgångar. I räntebärande tillgångar ingår: utlåning kreditinstitut, utlåning allmänheten, kassa, belåningsbara statsskuldforbindelser och obligationer o andra räntebärande värdepapper. Dessa tillgångar beräknas som genomsnitt per rullande 12-månadersperiod. Räntenettet beräknas också per rullande fyrakvartals period.

Kapitalbas: summa primärt och supplementärt kapital efter vissa avräkningar samt totalt utvidgad kapitalbas. I primärt kapital ingår främst eget kapital men också t.ex. periodens resultat och kapitaltillskott under vissa förutsättningar. Supplementärt kapital består huvudsakligen av förlagslån.

Det primära kapitalet ska utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Totalt kapitalkrav: det minimikrav på kapital som företagen ska hålla för kredit-, marknads- och operativa risker beräknat enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar samt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:13) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Företagets kapitalbas ska minst motsvara det totala kapitalkravet.

Kapitaltäckningskvot: kapitalbasen dividerat med totalt kapitalkrav. Till och med 2006 rapporterades kapitaltäckningsgrad. En kapitaltäckningskvot på 1 motsvarar en kapitaltäckningsgrad på 8 procent.

Primärkapital: se Kapitalbas

Andel överbelåning: den utlåning avseende värdepappershandel som inte täcks av säkerheter utifrån branschföreningarnas rekommenderade belåningsvärden eller företagets internt satta belåningsvärden dividerat med utlåning till allmänheten

Räntepunkter: eller baspunkter. En räntepunkt motsvarar en hundraedels procentenhet. Till exempel, en sänkning av reporäntan med 0,25 procent är en sänkning med 25 räntepunkter.

Företagen 2009-06-30

Definitioner av i rapporten förekommande grupper och företagskategorier.

Banker: bankaktiebolag exkl. Swedbank AB, Nordea Bank AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och Svenska Handelsbanken AB (publ), medlemsbanker, sparbanker och utländska bankers filialer

Bankaktiebolag: Bankaktiebolag

Bostadsinstitut: Bostadsfinansierande företag

Mindre Kreditmarknadsbolag: Kreditmarknadsföretag exkl. företag som ingår i någon av storbankskoncernerna samt företag som finansierar särskilda sektorer och ej har utlåning till hushåll.

Sparbanker: Sparbanker

Storbanker: Större bankkoncerner

Utländska filialer: Utländska bankers filialer

VP-(värdepappers) bolag: Värdepappersbolag

VP-(värdepappers) banker: Avanza Bank AB, Carnegie Investment Bank AB, EFG Investment Bank AB (publ), Erik Penser Bankaktiebolag, HQ Bankaktiebolag, Ålandsbanken Bank Sverige AB (publ), Nordnet Bank AB

Företagskategorier:

Bankaktiebolag

Avanza Bank AB
 Bank2 Bankaktiebolag
 Bergslagens Sparbank AB
 Carnegie Investment Bank AB
 EFG Bank AB (publ)
 Erik Penser Bankaktiebolag
 FOREX Bank Aktiebolag
 Färs & Frosta Sparbank AB
 GE Money Bank AB
 HQ Bankaktiebolag
 ICA Banken AB
 IKANO Bank SE
 Länsförsäkringar Bank Aktiebolag (publ)
 MedMera Bank Aktiebolag
 Nordea Bank AB
 Nordnet Bank AB
 OK-Q8 Bank AB
 Resurs Bank Aktiebolag
 SkandiaBanken Aktiebolag (publ)
 Skandinaviska Enskilda Banken AB
 Sparbanken Eken AB
 Sparbanken Gripen AB
 Sparbanken Göinge AB
 Sparbanken Lidköping AB
 Sparbanken Rekarne AB
 Sparbanken Skaraborg AB
 Swedbank AB
 Swedbank Sjuhärad AB

Svenska Handelsbanken AB
 Tjustbygdens Sparbank Bankaktiebolag
 Varbergs Sparbank AB
 Vimmerby Sparbank AB
 Volvofinans Bank AB
 Ålandsbanken Sverige AB
 Ölands Bank AB

Större bankkoncerner

Swedbank Finansiella Företagsgruppen
 Nordea - gruppen
 Skandinaviska Enskilda Banken - gruppen
 Svenska Handelsbanken - gruppen

Sparbanker

Attmars Sparbank
 Bjursås Sparbank
 Dalslands Sparbank
 Ekeby Sparbank
 Falkenbergs Sparbank
 Frenninge Sparbank
 Fryksdalens Sparbank
 Hudiksvalls Sparbank
 Häradssparbanken Mönsterås
 Högsby Sparbank
 Ivetofta Sparbank i Bromölla
 Kinda-Ydre Sparbank
 Laholms Sparbank

LEKEBERGS SPARBANK

Leksands Sparbank
 Lönneberga-Tuna-Vena Sparbank
 Markaryds sparbank
 Mjölbackes Sparbank
 Norrbärke Sparbank
 Närs sparbank
 Orusts Sparbank
 Roslagens Sparbank
 Sala Sparbank
 Sidensjö sparbank
 Skurups Sparbank
 Snapphanebygdens Sparbank
 Sparbanken 1826
 Sparbanken Alingsås
 Sparbanken Boken
 Sparbanken Finn
 Sparbanken Gotland
 Sparbanken Gute
 Sparbanken i Enköping
 Sparbanken i Karlshamn
 Sparbanken Nord
 Sparbanken Syd
 Sparbanken Tanum
 Sparbanken Tranemo
 Sparbanken Västra Mälardalen
 Södra Dalarnas Sparbank
 Södra Hestra Sparbank
 Sölvesborg-Mjällby Sparbank
 Sörmlands Sparbank
TIDAHOLMS SPARBANK
 Tjörns Sparbank
 Ulricehamns Sparbank
 Vadstena Sparbank
VALDEMÄRSVIKS SPARBANK
 Westra Wermlands Sparbank
 Virserums Sparbank
 Ålems Sparbank
 Åse och Viste härads Sparbank
 Åtvidabergs Sparbank

Utländska bankers filialer

Aareal Bank AG Tyskland, filial Stock-
 ABN AMRO Bank NV, Stockholm branch
 AS Parex Banka, Lettland filial
 Bank of Scotland plc (UK), filial
 Banque Invik Luxembourg Filial
 Calyon SA Frankrike Bankfilial i Stock-
 Capinordic Bank - filial till Capinordic
 Citibank International plc (England),
 Danske Bank A/S, Danmark, Sverige Filial
 Deutsche Bank AG bankfilial
 Dexia Crédit Local, France, Stockholm
 DnB NOR Bank ASA, Norge, filial Sverige
 Eurohypo AG Tyskland, Stockholm bank-
 Evli Bank ABP, Stockholmsfilial/
 FCE Bank plc (England) Bankfilialen i
 Fortis Bank SA/NV (Belgien), Filial
 J.P. Morgan Europe Limited (UK),
 Renault Finance Nordic bankfilial till
 Santander Consumer Bank AS Norge,
 Standard Chartered Bank (United Kingdom)
 The Royal Bank of Scotland plc
 Toyota Kreditbank GmbH Tyskland,
 UBS AG Switzerland Stockholm Bankfilial
 UBS Limited UK Stockholm Bankfilial

Medlemsbanker

Ekobanken medlemsbank
 JAK Medlemsbank

Bostadsfinansierande institut

AB Sveriges Säkerställda Obligationer
 FriSpar Bolån AB
 Länsförsäkringar Hypotek AB (publ)
 Nordea Hypotek Aktiebolag (publ)
 Stadshypotek AB
 Swedbank Hypotek AB
 Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag,

Mindre Kreditmarknadsföretag

AK Nordic AB
 Amfa Finans AB
 BlueStep Finans AB
 BMW Financial Services Scandinavia AB
 CIT Group (Nordic) AB
 Collector Credit AB
 De Lage Landen Finans AB
 Exchange Finans Europe AB
 Finans AB Marginalen
 Finaref AB
 FinFack Aktiebolag
 Flexil Finans AB
 Forso Nordic AB
 Gambro Credit AB
 Hoist Kredit Aktiebolag
 IBM Global Financing Aktiebolag
 Key Equipment Finance Nordic AB
 Kredit AB Marginalen
 L Finans Aktiebolag
 Lantmännen Finans AB
 Lease Plan Sverige AB
 Nordax Finans AB (publ)
 PayEx Credit AB
 Resurs Finans AB
 SC Finans Sverige Aktiebolag
 Scania Finans AB
 Sevenday Finans AB
 Siemens Financial Services AB
 Svea Ekonomi AB
 TeliaSonera Finans Aktiebolag
 Time Finans AB
 Toyota Material Handling Europe Rental
 Wasa Kredit AB
 Volkswagen Finans Sverige AB

Värdepappersbolag

Aberdeen Property Fund Management AB
 Aberdeen Property Investors Indirect
 ABG Sundal Collier AB
 Ability Asset Management Scandinavia
 Adapto Advisors AB
 Advisor Kapitalförvaltning i Stockholm
 AG Capital Nordic AB
 AGL Transaction Services AB
 Aktiebolaget SEK Securities
 Aktieinvest FK AB
 AktieTorget Aktiebolag
 Aktiv Finans & Försäkringsförmedling i
 Aktiva Fonder i Sverige AB
 Alfred Berg Kapitalförvaltning AB

Allba & Partners Kapitalförvaltning AB
 Alsback Förvaltning AB
 Alternativa aktiemarknaden i Sverige AB
 Aqurat Fondkommission AB
 Asia Growth Investors AB
 AVIATUM AB
 B & P Fund Services Aktiebolag
 Brevik Kapitalförvaltning AB
 Burenstam & Partners Aktiebolag
 Burgundy AB
 Case Asset Management AB
 Catella Kapitalförvaltning AB
 Catella Markets AB
 Catella Sponsor AB
 CB Asset Management Aktiebolag
 Celebi Kapitalförvaltning AB
 Centum Kapitalförvaltning AB
 Coeli AB
 Consortum Capital Investments AB
 Contender Kapital AB
 Crédit Agricole Cheuvreux Nordic
 Devise Kapital Aktiebolag
 Direct Kapitalförvaltning i Sverige AB
 DnB NOR Asset Management AB
 Dunova Kapitalförvaltning AB
 E*Trade Sverige AB
 E. Öhman J:or Fondkommission AB
 E. Öhman J:or Fondkommission AB
 E. Öhman J:or Kapitalförvaltning
 East Capital Aktiebolag
 Ebeskär och Nordlöf AB
 EKF Enskild Kapitalförvaltning AB
 Emeralt Investments AB
 Enorma AB
 Enter Kapitalförvaltning AB
 Eturn Capital Management AB
 Exceed Stockholm AB
 Eyer Fondkommission AB
 Festival Fondservice AB
 Folksam Spar AB
 Fondab AB
 Gadd & Co AB
 Garantum Fondkommission Aktiebolag
 Global Invest Finansförmedling Sverige
 Günther & Wikberg Kapitalförvaltning AB
 Hinc Asset Management AB
 Humle Kapitalförvaltning AB
 Indecap AB
 Independent Investment Group Sweden
 Impension Asset Management AB

Investerum AB
 IPM Informed Portfolio Management
 JP-Fondval AB
 JRS Asset Management AB
 Lage Jonason AB

 Lancelot Asset Management Aktiefbolag
 Larsson & Partners Asset Management AB
 LCL Asset Management AB
 Mangold Fondkommission AB
 Max Matthiessen Värdepapper AB
 MeeToo AB
 MFEX Mutual Funds Exchange AB
 Mobilis Kapitalförvaltning AB
 Monetar Pensionsförvaltning AB
 Naventi Kapitalförvaltning AB
 Neonet Securities AB
 NewSec Corporate Finance AB
 Nordea Investment Management AB
 Nordic Equities Fondkommission AB
 Northern Spirit Capital AB
 Oak Capital Group AB
 OMX Broker Services Aktiefbolag
 Personlig Portföljanslys i Sverige AB
 Placerum Kapitalförvaltning AB
 Plain Capital Asset Management
 Prima Kapitalförvaltning Sverige AB
 Prior & Nilsson Fond- och
 Quesada Kapitalförvaltning AB
 Redeye AB
 Remium AB
 Rhenman & Partners Asset Management AB
 RP Martin Stockholm AB
 RPM Risk & Portfolio Management AB
 Satisfy Investment Advisory Europe AB
 Scandinavian Brokers AB
 SEB Trygg Liv Pensionstjänst AB
 Sedermera Fondkommission AB
 SGP Svenska Garantiprodukter AB
 SIP Nordic Fondkommission AB
 Skandinavisk Fondkommission AB
 SOLIDAR Fondservice i Sverige AB
 Stockholm Corporate Finance AB
 Strand Kapitalförvaltning AB
 StrategiQ Fondkommission AB
 STRICT Corporate Finance AB
 Swedbank Robur Kapitalförvaltning AB
 Systematic Capital Nordic AB
 Söderberg & Partners Asset Management AB
 Söderberg & Partners Placerings-
 Thenberg & Kinde Fondkommission

TriOptima AB
 UB Fondkommission AB
 United Securities AB
 WASSUM Värdepappersaktiefbolag
 Whisper Capital AB
 Vikström & Andersson Asset Management
 AB
 VN Pensionsplaneraren AB
 Västra Hamnen Fondkommission AB
 Östgöta Brandstodsbolag